

5-årig samarbeidsavtale om areal- og transportutvikling i Nedre Glomma

01.07.2011- 30.06.2016

1. Denne samarbeidsavtalen om areal- og transportutvikling i region Nedre Glomma er inngått mellom følgende parter:

- Østfold fylkeskommune
- Statens vegvesen region Øst, avd.dir i Østfold
- Fredrikstad kommune
- Sarpsborg kommune

Dersom partene er enige om det, kan øvrige statlige transportetater, andre relevante kommuner, samt Fylkesmannen i Østfold inviteres til å tilslutte seg avtalen.

2. Bakgrunn for avtalen

Region Nedre Glomma er landets 5 største byområde og utgjør det største avlastningsområdet i Osloregionen. Nedre Glomma er et felles bo-, arbeids- og servicemarked preget av stor internt transport, høy grad av pendling til Osloområdet og stor gjennomgangstrafikk til og fra utlandet.

På grunn av befolkningsøkning, økonomisk utvikling og økt samhandling forventes en større økning i transportmengden i Nedre Glomma enn i landet som helhet. Transportutfordringene i regionen vil øke og bli betydelige i forhold til miljø, framkommelighet og sikkerhet. Tiltakene vil måtte være mangesidige og helhetlige.

Arealbruk og transport henger nøye sammen, men samtidig tar det lang tid å endre arealbruksmønster og bosettingsstruktur. Areal- og transportpolitikken er et viktig verktøy for å styrke Nedre Glommas attraktivitet og konkurransekraft. Areal- og transportpolitikken formes av kommunene, fylkekommunen og av staten. Det er derfor viktig at forvaltningsnivåene samarbeider på grunnlag av felles mål og strategier.

Areal- og transportpolitikken i Nedre Glomma er derfor tjent med:

- Et felles regionalt grep
- Langsiktig politikk som grunnlag for prioriteringer av kortsiktige tiltak
- Samordning av forvaltningsnivåenes planer og tiltak for å sikre helhetlige løsninger og økt forutsigbarhet

På denne bakgrunn har Østfold fylkeskommune og kommunene Fredrikstad og Sarpsborg vedtatt en likelydende sak om å inngå en samarbeidsavtale om areal- og transportplanlegging i Nedre Glomma som også legges til grunn for søknad om en 4-årig avtale med Samferdselsdepartementet om statlige belønningsmidler for bedre kollektivtransport og redusert bilbruk, heretter kalt belønningsordningen.

3. Hovedprinsipp for samarbeidet

Partene i denne avtalen inngår et langsiktig samarbeid om en felles areal- og transportutvikling i Nedre Glomma som skal sikre en bære- og konkurransekraftig utvikling i regionen.

Samarbeidet innenfor denne avtalen skal bidra til en samordning av areal- og transportutviklingen på en måte som følger opp lokale, regionale og nasjonale mål.

Til grunn for samarbeidet legges:

- Nasjonale mål og forutsetninger definert i den til enhver tid gjeldende nasjonale transportplan (NTP)
- Nasjonale mål og føringer definert i det statlige forventningsnotatet
- Kommunenes og statens mål og forpliktelser gjennom det forpliktende samarbeidet *Framtidens Byer*
- Føringer gitt i endelig vedtatt i regional bypakke for Nedre Glomma (KVU)
- Føringer fra vedtak om konsept og trasévalg for framtidig ICE gjennom regionen, og evt. høyhastighetstog
- Føringer fra fylkesplanen for Østfold
- Føringer fra kommuneplaner

Gjennom samarbeidet basert på denne avtalen skal partene bidra til:

- Å sikre et godt, kunnskapsbasert beslutningsgrunnlag for folkevalgte i kommunene og i fylkekommunen, samt for andre myndigheter og sektorer, for å bidra til helhetlige løsninger og økt gjennomføringskraft

Samarbeidet under denne avtalen skal baseres på følgende prinsipper:

- Samarbeidet er mellom selvstendige og likeverdige parter
- Konsensus legges til grunn for faglige anbefalinger og tilrådninger
- Forslag til konkrete planer og tiltak som tilrådes og utarbeides under dette samarbeidet skal bygge oppunder de mål som er definert under denne avtalens pkt. 4

4. Mål for samarbeidet

Hovedmålet for samarbeidet under denne avtalen er å bidra til å utvikle Nedre Glomma som en attraktiv og konkurransedyktig region på en bærekraftig måte basert på virkemidler innen areal- og transportsektoren.

Med bærekraftig menes tiltak som bidrar til:

- langsiktig, framtidsrettet og konkurransedyktig næringsutvikling og verdiskapning
- styrking av regionens miljømessige kvaliteter
- styrking av befolkningens levekår og livskvalitet
- å redusere transportbehovet, transportsektorens klimagassutslipp samt å redusere avhengigheten av fossile drivstoff

For arealpolitikken innebærer dette:

- Styrking av bysentrene og vedlikehold av lokalsentrene som flerfunksjonelle sentre med høy grad av kvalitet og attraktivitet for økonomisk og sosial aktivitet
- Fortetting og transformasjon, prinsipper om rett funksjon på rett sted, og utbygging langs kollektivakser
- Redusert arealforbruk og sikring av grønnstruktur og landskapsverdier i og rundt sentrene

For transportpolitikken innebærer dette:

- Utvikling av et effektivt og hensiktsmessig transportsystem for regionens befolkning og næringsliv
- Miljøvennlig transportsystem basert på kollektivtransport av høy kvalitet som grunnstamme, med tilgjengelighet for alle

- Utvikling av kollektivknutepunkter, styrke samordning av buss og bane, samt øke kollektivtransportens framkommelighet
- Utvikle et attraktivt tilbud for gående og syklende i tråd med intensjonsavtalen "Sykkelbyen Nedre Glomma"
- Redusere behovet og motivene for bruk av privatbiler, særlig til arbeidsreiser, gjennom både offensive og restriktive tiltak
- Tilrettelegge for alternative miljøvennlige drivstoff som bidrar til å redusere lokal forurensing (som elektrisitet og biogass)
- Trafikksikkerhet vektlegges i alle tiltak

Delmål

- Samarbeidet skal bidra til å sikre god politisk forankring av mål og virkemiddelbruk
- Samarbeidet skal bidra til en bedre koordinering og forankring av annet regionalt samarbeid (som for eksempel Osloregionsamarbeidet) og av samarbeidet med statlige myndigheter.

5. Oppgaver

Ta felles ansvar for og koordinere samarbeid med statlige myndigheter og oppfølging av statlige vedtak, prosjekter, tiltak og utredninger, herunder:

- Oppfølging av den regionale bypakken for Nedre Glomma:
 - Inneha en pådriverrolle
 - Delta i utarbeidelse av styringsmodell knyttet til portefølgestyring,
 - Bidra til å sikre nødvendig plangrunnlag
- Utarbeide forslag til og oppfølging av 4-årig avtale om statlige belønningssmidler for økt kollektivtransport og redusert bilbruk
- Vurdere og gi innspill til nasjonale planer og budsjetter (herunder Nasjonal Transportplan):
 - Utarbeide forslag til felles anbefalinger knyttet til prioritering av tiltak for å ivareta regionens behov
- Følge og sikre regionens interesser i Nasjonale utredninger
 - IC-strategi
 - Høyhastighetsutredninger
- Framtidens byer
 - Utarbeide forslag til felles handlingsprogram knyttet til ATP
 - Felles utredninger

Bidra til koordinering og forankring av regionens arbeid knyttet til regionale planer og tiltak innenfor området ATP, herunder:

- Innspill og oppfølging av Regional Transportplan (RTP)
- Intensjonsavtale Sykkelbyen Nedre Glomma
- Osloregionens areal- og transportstrategi

Bidra til koordinering av planer og tiltak på tvers av kommunegrensene med sikte på en helhetlig, langsiktig arealutvikling, herunder:

- Utarbeidelse av en regional handelsanalyse

- Utarbeidelse av en regional lokaliseringsanalyse.
- Utrede og anbefale innholdet i en felles parkeringspolitikk i byområdene
- Utarbeide en felles arealstrategi for regionen.

Sørge for koordinering av framkommelighetstiltak for kollektivtransport og sykkel, på tvers av forvaltningsnivåene.

6. Organisering

Avtalens styringsgruppe:

Styringsgruppa skal bestå av de representanter kommunene Sarpsborg og Fredrikstad velger til Regionrådet for Nedre Glomma. Østfold fylkeskommune skal ha en tilsvarende representasjon i gruppa. Statens Vegvesen representeres ved sin regiondirektør. Eventuelt andre inviterte kommuner gis tilsvarende representasjon som bykommunene. Eventuelt andre inviterte transportetater gis representasjon som Statens Vegvesen.

Styringsgruppa gir den administrative arbeidsgruppa mandat og oppgaver, og drøfter utredninger og forslag som fremmes av rådmannsutvalget. Styringsgruppa gir tilrådninger til sine respektive politiske organer.

Møte i styringsgruppa søkes lagt i forbindelse med møtene i Regionråd Nedre Glomma.

Referansegruppe

For å sikre god politisk forankring etableres det en politisk referansegruppe med 5 representanter fra hver av kommunene og fylkeskommunen.

Partene i næringslivet samt de regionale næringslivsorganisasjonene Vekst i Sarpsborg og Fredrikstad Utvikling inviteres til å delta i referansegruppa.

Referansegruppens mandat er å sette seg inn i og drøfte sentrale problemstillinger som samarbeidsavtalen vil omfatte.

Rådmannsutvalg

Rådmannsutvalget består av samarbeidspartenes rådmenn.

Rådmannsutvalget innstiller til regionrådet. På denne måten sikres en god administrativ forankring.

Administrativ arbeidsgruppe

Administrativ arbeidsgruppe skal bestå av 2 representanter fra hver av kommunene og fra fylkeskommunen, og minst en representant fra hver av avtalens øvrige parter. Arbeidsgruppa ledes av en prosjektleder. Innenfor vedtatt budsjett gis arbeidsgruppa mandat til å leie inn fagkonsulenter til å bistå gruppa med faglige utredninger og anbefalinger.

Saker til styringsgruppa skal gå via rådmannsutvalget og skal forberedes av arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa har ansvar for å orientere referansegruppa.

Arbeidsgruppa har ansvar for informasjon til befolkningen.

7. Økonomi og rapportering

Samarbeidet under denne avtalen baserer seg på følgende hovedmodell for finansiering:

- Grunnfinansiering av **prosjektarbeidet** skjer i form av et spleiselag fra kommunene (50%) og fylkeskommunen (50%), eventuelt supplert med statlige midler.

- **Tiltak** under **belønningsordningen** for økt kollektivtransport og redusert bilbruk finansieres i tråd med eventuell avtale med Samferdselsdepartementet.
- **Enkeltprosjekter** som ikke inngår i grunnfinansieringen, belønningsordningen eller i kommende regionale bypakke finansieres i hvert enkelt tilfelle av deltagende parter med den kostnadsfordeling partene blir enige om. Det inngås egne skriftelige avtaler om dette for hvert enkeltprosjekt.
- De samarbeidende parter dekker egne kostnader til sine deltakere/representanter i arbeidet underlagt denne avtalen. Dette gjelder også for eventuelle studiereiser, befaringer, seminarer m.m.
- Tiltak som iverksettes gjennom den kommende regionale bypakken for Nedre Glomma på grunnlag av resultatet av KVVU-prosessen finansieres gjennom de regler som gjelder for denne.

Det skal framlegges en årsrapport for arbeidet under denne avtalen. Årsrapporten skal behandles av styringsgruppa for avtalen senest uke 9 i påfølgende år.

8. Avtalepartenes ansvar og forpliktelser

Hver av partene i denne avtalen er forpliktet til å stille til disposisjon den kompetanse, kapasitet og økonomiske midler som følger av denne avtalen.

Hver av partene er forpliktet til aktivt å arbeide for å støtte opp om samarbeidet og de mål og strategier det er basert på.

9. Oppsigelse av avtalen

En part kan si opp avtalen med 1 års varsel dersom ikke avtale inngått med 3. part er til hinder for dette.

10. Endring av avtalen

Endring av avtalen krever tilslutning av samtlige avtaleparter.

11. Avtalens varighet

Det legges opp til et langsiktig samarbeid: Avtalen varighet er 5 år (fram til 30.06.2016) med en felles intensjon om å forlenge avtalen. Beslutning om forlengelse av avtalen skal skje senest ett år før avtalen utløper.

Nedre Glomma2011

Østfold fylkeskommune

Statens vegvesen region Øst

v/ordfører

v/avd.dir i Østfold

Sarpsborg kommune

Fredrikstad kommune

v/ordfører

v/ordfører